

BATI AVRUPA'DA GÖÇMENLERİN HUKUKİ STATÜSÜ

Konuşmamda göçmenlerin yasal konumuyla birlikte, çoğu kez kadınlara karşı ayırıcı olan aile birleştirmesi ile ilgili mevcut kurallar üstünde duracağım.

Federal Almanya'daki göç yasalarıyla başlayacağım, çünkü bu ülkedeki göç kısıtlamaları özellikle çarpıcıdır ve Avrupa düzeyinde de oldukça olumsuz bir rol oynamaktadır. Burada, Hollanda'da çoğu kez bugün Almanya'da olanın yarın burada olacağı söylenir. Bunu şöyle kanıtlayabiliriz: örneğin, 1981 yılında Alman makamlarının Türk vatandaşları için giriş vizesi koyma kararından kısa bir süre sonra, Hollanda ve Belçika hükümetleri bunu izlediler. Aynı şey, Belçika'da yetişkin başına 50.000 Belçika Frankı (yaklaşık 2500 DM), çocuk başına 25.000 Belçika Frankı prim verilerek geri dönüşü teşvik önlemleri için de geçerlidir. Bu önleme, Alman yasasının 1983 Kasımında yürürlüğe girmesinden sonra geçen yılın başında karar verildi. Fransa'da da Citroen şirketi gönüllü dönen herkese 60.000 Fransız frankı teklif etti. Kısa süre önce yapılan bir araştırma Fransızların %70'inin geri dönüş primleri aracılığıyla göçmen sayısını azaltmaktan yana olduğunu gösterdi.

Alman politikacılarının yeni daha kısıtlayıcı yasalar çıkarmadan önce Avrupa'da seyahat ederek onların desteğini almak üzere bu konuları meslektaşlarıyla çeşitli politik düzeylerde tartıştıkları bilinmektedir.

1983 Şubat'ından bu yana resmi Alman göç politikasının hedefleri,
. uzun süre FAC' de yaşamış olan göçmenlerin entegrasyonu,
. yeni göçün sınırlandırılması, ve
. dönme isteğinin artırılmasıdır.

Alman makamları için entegrasyon, göçmenlerin düzgün Almanca konuşabilmesi, çocuklarının Alman okullarına gitmesi ve uygun evlerde yaşamaları anlamında asimilasyon demektir. Entegrasyonun tek önkoşulunun göçmenlere oy hakkı gibi politik hakların verilmesi olduğunu birçok politikacı henüz anlamamış görünmektedir.

Yeni göçün kısıtlanması olan ikinci amacın gerçekleştirilmesi çok daha kolaydır. FAC, 16 yaşından büyük çocukların Almanya'da yaşayan anne-babalarıyla biraraya gelmek üzere Alman topraklarına girmesine izin verilmediği tek ülkedir. Aile birleştirmesinin ön koşulu, ilgili göçmen işçinin bir işe ve gelecekte çalışabilme

perspektifine ve uygun bir konuta sahip olması ve Almanya'da en az 1 yıl yaşadığını kanıtlamasıdır. Aile bireyleri için kalma izni gelişlerinin "amacına", yani aile birleştirmesine bağlıdır. Değişik eyaletlere göre farklı olmak üzere, ilk 3 ile 5 yılda eşlerin kalma izinleri koşulludur ve böylece oturma izinlerini korumak için kocalarıyla birlikte yaşamak zorundadırlar. Eğer bir göçmen işçi eşini terkeder yada başka yere göç etmeye karar verirse, kadına çoğunlukla FAC' de kalma izni verilmemektedir; çünkü artık giriş izminin "amacı" yerine getirilmemektedir. Ancak Almanya'da 3 ile 5 yıl yaşadktan sonra göçmen işçinin eşi kendi bağımsız oturma müsaadesi için başvurabilir. Bu kendisine, mali olarak güvenlikte olduğunu, yani bir çalışma müsaadesi ve bir işi olduğunu kanıtlanması halinde verilir. Bugün AET ülkesi vatandaşı olmayanlar için çalışma izni almak hemen hemen olanaksızdır, çünkü böylesi bir iznin verilmesi iç işgücü pazarının durumuna ve gelişmesine bağlıdır. Bunun yanısıra, çalışma izni yasasının bir paragrafı mevcut bir iş için çalışma izninin ancak işveren bu iş için işsiz bir Alman vatandaşı yada bir AET vatandaşı bulamaması halinde verilmesini getirmektedir. Çalışma izni olmayan kadınlar böylece çifte bir ayırımı uğramaktadırlar. Çalışma izinleri olmamasından dolayı bağımsız oturma hakkı için başvuramazlar ve bu nedenle de tamamen kocalarının yasal konumuna bağımlıdırlar. Eğer işsiz kalır ve geçersiz bir oturma izninin uzatılmasını sağlayamazsa, hem kendisi hem de bütün ailesi ülkeyi terketmek zorundadır. Bu, göçmenlerin ekonomik yararlılıklarına göre ölçüldüklerini açıkça göstermektedir. Eğer verimsiz olur, işsiz kalır ve böylece ekonomik yararlılıklarını yitirirlerse, atılmaktadırlar. Diğer Batı Arupa ülkeleri gibi Alman yasaları da işsiz kaldıklarında bile göçmenlerin göçmenlerin Almanya'da kalabilmeleri için sadece tek bir legal statü tanımaktadır. Bu da yerleşme hakkıdır. Göçmenler yerleşme hakkı için Almanya'da yasal olarak en az 8 yıl kaldıkları, süresiz geçerliliği olan ve her işveren için geçerli olan "özel" çalışma iznine sahip oldukları, uygun konutları olduğunu kanıtlayabildikleri ve çocuklarının Alman okullarına devam etmesi halinde başvurabilirler. Bazı eyaletlerde yerleşme müsaadesi alabilmek için göçmenler güç Almanca dil imtahanlarından geçmek zorundadırlar. Gerek yerleşme hakkının önkoşulları, gerekse bir çok göçmenin 3 farklı çeşit yasal oturma müsaadesi statüleri hakkındaki yetersiz bilgisi dolayısıyla, 4.5 milyon göçmenden geçen yıl yalnız 90.000'ininyerleşme müsaadesine sahip

olması şaşkırtıcı değildir.

Göçmen işçilerin ve ailelerinin konumunu iyileştirmek için Yeşiller Partisi geçen yıl yerleşim yasası diye adlandırılan bir yasa taslağı hazırladı. Şimdi bu taslak çeşitli politik komisyonlarda tartışılacak. Şimdiki muhafazakar hükümetimiz görevde olduğu sürece bu yasanın kabul edilme ihtimali olduğuna inanmıyoruz. Gerçekte de taslak esas olarak şimdi yürürlükte olandan çok daha kısıtlayıcı yeni bir göçmen yasasının getirilmesi hakkında kamuoyuna süren tartışmalara bir alternatif olarak hazırlanmıştır. Birçok Alman ve sanırım bu diğer ülkelerin yerel haklarının büyük çoğunluğu için de geçerlidir, yabancıların göç ülkelerinde hangi koşullarda yaşamak zorunda olduklarını bilmemektir. Nihayet taslak göçmenlerin politik hakları üstüne tartışmayı hızlandırmak amacıyla da hazırlanmıştır. Taslak, engeç 1990'a kadar ulusal düzeyde oy verme hakkının getirilmesini öngörmektedir. Bonn'daki parlamento seçimlerine katılmanın önkoşulu yerel düzeyde oy hakkıdır. Buna ancak eyaletler karar verebilir. Halen, Yeşiller Partisinin ve Sosyal Demokrat Partinin yönettiği bazı belediyelerin göçmenlere bu hakkı tanımak istedikleri Hessen eyaletinde yerel düzeyde oy hakkı tanınması yoğun biçimde tartışılmaktadır.

Yerleşme izni kadınlar için bağımsız kalma hakkını da içerdiğinden, ana paragrafları okuyorum.

(2) Yerleşme izni,

1. 8 yıl süresince yasal olarak ikamet eden yabancılara (madde 2), Yasanın geçerli olduğu alanda 5 yıldır yasal olarak ve gelir elde edici biçimde çalışan yabancılara,

Yerleşme hakkına sahip kişilerin aile üyelerine (Madde 4) verilir.

(3) Bu yasayla tanımlanan aile üyeleri,

1. 21 yaşından küçük çocuklar, torunlar, vb., ve eşler
2. Kendilerine yerleşme hakkı olan bir kişi yada bir Alman tarafından bakılan, ebeveyn, vb., yaşlı akrabalar ve çocuk, torun, vb.

(2) Yerleşme hakkı olan kişiler yurt dışına çıkarılamaz.

(4) Yerleşme hakkına sahip yabancılar, Yabancılar Yasası hükümlerine tabi olmayacaklardır.

(1) Yerleşme hakkına sahip kişiler Alman vatandaşlarına uygulanan kurallar uyarınca serbest yada ücretli olarak çalışabilirler. Bir çalışma müsaadesine ihtiyaçları yoktur.

(2) Eğer herhangi bir mesleğin icrası yasalarla Almanlara sınırlandırılmışsa, yerleşme hakkına sahip kişiler de bu sınıra dahil edileceklerdir.

(2) 1.Paragrafta tanımlanan geri dönen yada başka yere göçen göçmenlerden Federal Cumhuriyeti Terketmelerinden 5 yıl içinde Yasanın uygulanma alanına geri dönmek isteyenler ülkeye girme ve yeniden yerleşme hakkına sahip olacaklardır.

(2) Alman Bundestagına oy verme ve seçilebilme hakkını sadece Almanlara kısıtlayan madde 31.12.1989 tarihinde sona erecektir.

Buna benzer, göçmen işçiler için Avrupa'da Yerleşme Hakkı adını taşıyan bir yasada Avrupa'daki Göçmen işçiler Kiliseler Komitesi tarafından hazırlanmıştır. Bu, Avrupa ülkelerindeki çeşitli kiliselerin temsilcilerinin göçmen sorunlarını tartıştığı ve durumlarının nasıl iyileştirilebileceği konusunda önerilerin yapıldığı bir kilise örgütüdür. Bunun çeşitli ülkelerde hangi komisyonlarda tartışıldığını ve kiliseleri Komitesinin tartışmayı nasıl yönlendirdiğini bilmiyorum.

Böylesi bir yerleşme iznini şimdiye dek gerçekleştiren tek ülke İsveç'tir. İsveç'in göç yasaları Batı Avrupadaki en liberal yasalardır.

İsveç'te göçmen işçiler bu ülkede en az bir yıl yaşadıkdan sonra yerleşme izni için başvurabilirler. Bu, İsveç'te bir yıldan fazla yaşamış ve vasileri gerekli oturma ve çalışma izinlerine sahip 16 yaşındaki kişiler için geçerlidir. Eşleriyle yeniden birleşmek üzere İsveç'e yabancılar, oturma haklarının ilişkilerinin durumuna bağlı olduğu 2 yıllık bir deneme süresine zorlanabilirler. Pratikte, göçmen statü konusundaki gecikmeli karar, yabancı eşe -en kısa 6 ay olmak üzere- bir dizi kısa süreli oturma izni verilmesi anlamına gelmektedir.

Bu uygulama, kadınları, özellikle de kültür ve dinin boşanmış kadınlara karşı olumsuz bir ayırım yapma eğiliminde olduğu Avrupa dışı ülkeler kadınlarını zor duruma düşürdüğü için şiddetle eleştirilmiştir. Halen genel uygulama, her davayı inceleme ve insancıl nedenlerin gerektiği durumlarda yabancı

es İsveç'te yaşamaya devam etme izni verme doğrultusundadır. Aile birleştirmesi için yeterli konut yada başvuruçunun gelecek aile üyelerine bakabilme yeteneği gibi bazı formel koşullar vardır, ancak uygulamada bu talepler aile birleştirmesine izin verme kararına büyük bir rol oynamamışlardır. Ger çekten de İsveç makamları 1968'de benimsenen göçle ilgili temel ilkeleri uygulamaktadırlar ki, bunda şu belirtilmektedir: "Yasal oturma ve çalışma izinlerine sahip yabancıların eşleri ve evli olmayan bakmakla yükümlü oldukları kişilere önceden yabancıнын onlara bakma yeteneğinin saptanmasına gerek olmadan oturma hakkı verilecektir."

Liberal göçmen yasalarının kökleri, İsveç parlamentosunda 1975 yılında oy birliğiyle benimsenen İsveç'in göçmen azınlıkları için yönlendirici ilkelerde yatmaktadır Bunlar şöyledir:

Eşitlik: Eşitlik ilkesi genel nüfusa aynı olanak, hak ve görevleri sağlamak için tüm grupların kendi ana dillerini korumak ve geliştirmek ve kendi kültürlerini uygulamakta eşit olanağa sahip olması anlamına gelmektedir. Bunun sonucu olarak, Göçmen ve Azınlıklar politikası, İsveç toplumunun tümü için geçerli karşılıklı çıkarlar çerçevesinde, dilsel azınlıklara kendi dilsel ve kültürel benliklerini gerçekleştirme olanağı sağlamaya çalışmalıdır.

Seçme Özgürüğü: Seçme özgürlüğü ilkesi, dilsel azınlıkların üyelerinin ne ölçüde bir İsveç kültürel benliği özümsemeyecekleri yada ne ölçüde kendi asli kimliklerini koruyup geliştirecekleri konusunda kendilerinin seçme yapabilmesi demektir. Göçmenlerin kendi ülkeleriyle ilişkilerini korumalarına yardım edilmesi göçmenlerin İsveç'te kalma yada geri dönüp kendi ülkesine asimile olma kararlarını da kolaylaştıracaktır.

İşbirliği: İşbirliği ilkesi, bir yanda göçmen ve azınlık grupları arasında, öte yanda ise bunlarla çoğunluk nüfus arasında karşılıklı ve kapsamlı bir işbirliği içermektedir. Bu ilke göçmenler ve yerli halk arasında karşılıklı tahammül ve dayanışmayı içermektedir. Bu yönlendirici ilkenin gerçekleştirilmesi göçmenlerin İsveç'in politik yaşamında aktif bir rol oynayabilmek için daha büyük olanaklara sahip olmalarını

kendi kültürel faaliyetlerini örgütlemek için onlara daha geniş olanaklar sağlanmasını ve göçten doğan olumlu kültürel yararlar daha büyük ilgi gösterilmesini de öngörmektedir.

Bu ana çizgilerin gerçekleştirilmesinin önkoşulu göçmenlere İsveç toplumunda yasal eşitlik sağlayan göç yasalarıdır. Ve İsveç bu anlayışa uygun olarak yeterli yasalar kabul etmiştir.

1976 : Göçmenlerin temel özgürlük ve hakları İsveç Anayasasına dahil edildi. Etnik, dilsel ve dinsel azınlıkların kendi kültürel ve dini yaşamlarını koruma ve geliştirme hakları Hükümet Kararnamesiyle teyit edildi.

Göçmenler için belediye düzeyinde oy verme ve seçilme hakkı yürürlüğe girdi.

Anadil eğitimi yasası yürürlüğe girdi. Okul öncesi düzeyde anadil eğitimi için belediyelere devlet yardımı sağlandı.

Suç işlediği nedeniyle bir yabancıyı yurt dışına çıkarabilmek için yetkililer "suçlu" nun İsveç'te kalma süresini, aile durumunu ve yaşama koşullarını dikkate almak zorundadırlar. Yerleşme hakkı olan göçmenler ve İsveç'te en az 3 yıl yaşamış olan yabancılar ancak "olağanüstü nedenlerle" yurtdışı edilebilirler.

Bu liberal göç politikasına ve onun yasal sonuçlarına karşın göçmenler hala bazı sorunlarla karşıkarşıyadır. Ama diğer Avrupa ülkelerinden farklı olarak İsveç makamları bu sorunları çözmeye çalışmakta ve kamuoyunda ekonomik ve sosyal sorunlar nedeniyle yabancı nüfusun suçlanamayacağını vurgulamaktadırlar. Bunun çok önemli bir nokta olduğunu sanmıyorum. Alman, Belçikalı yada Fransız politikacılar sözde "tahammül sınırına" ulaşıldığından yada yabancı nüfusun neden oyduğu yüksek sosyal ve ekonomik "yük" ten söz ettikleri ve dolaylı olarak toplumdaki bazı sorunlardan dolayı onları suçladıkları sürece göçmenlere karşı yaygın düşmanlık ve ırkçılığı beslemektedirler. Öte yandan yerel halk kendi düşmancı ve ayırımçı tutumlarını haklı çıkarmak için politikacıların sözlerini tekrarlamaktadır. Eğer bu makamlar yabancı nüfusun toplumun entegre bir parçası haline gelmesini gerçekten istiyorlarsa o zaman onları-göçmenlerden değil, başka bazı faktörlerden kaynaklanan-ekonomik ve sosyal sorunlarda günah keçisi gibi göstermekten vazgeçmelidirler.

Bu kapsamda diğer önemli bir nokta yerli halk arasında artan ırkçılığın daha sıkı göç kuralları getirmek için bir neden olmasıdır.

Yabancılara karşı artan düşmanlığın ancak yeni göç yasaklamalarıyla durdurulabileceği bahanesiyle ve yerli nüfusu memnun edebilmek için yetkililer gitgide daha fazla kısıtlama getirmekte ve böylece onların ırkçılığını haklı çıkarmaktadırlar.

Bunun iyi bir örneği İngiltere'deki göç kısıtlamalarıdır.

Gazetelerin geceyarıları sandalla sahillere gelerek böylece İngiltere'yi işgal ettiği Asyalı "sürüler" hakkında haberler yazdığı 1970'li yıllarda, Asyalılar birçok korku hikayesinin konusu oluyorlar ve onlara karşı ırkçılık ve ayırıcılık ciddi biçimde artıyordu. İngiliz hükümetinin bu "sürülere" karşı birşey yapmakta olduğunu kanıtlamak için 1978 yılında "yasa dışı ülkeye giren" tarifi yasal olarak yeniden tanımlandı. 1978 yılına kadar "yasa dışı ülkeye giren" kısaca muhaceret kontrolünden geçmeden, yani koşullu yada koşulsuz İngiltere'ye giriş izni verilmiş kişi anlamına geliyordu. Ancak 1978'den bu yana bu tanım değiştirilmiş ve daha önce İngiltere'de "yerleşmiş" olan çok sayıda insan kendilerini yasa dışı olarak yeniden sınıflandırılmış bulmuştur.

Yasadışı göçmenler örneğin yıllar önce yasal olmayan biçimlerde ülkeye girip 1974 yılında yasadışı göçmenlere çıkarılan afla konularının normalleştiğini sanan ama çoğu kez durumun böyle olmadığı kişilerdir. "Süreyi aşırıanlar" diye adlandırılanlar da belki kendileri bile öyle olduğunu farketmeseler de yasadışı göçmenlerdir. "Süreyi aşırıanlar" çalışma izni sona eren yada işinden atılıp istihdam dairesi ilgili göçmen işçi için işverene izin vermeden bir işe giren kişilerdir. İngiltere'de herhangi bir iş değiştirmenin İstihdam Dairesi tarafından onaylanması gerekmektedir. Aksi halde kişi yasal işleme maruz kalacak ve daha fazla kalmasına izin verilmeyecektir. İşverenin yabancı işçiye İstihdam Dairesinden izin aldığı konusunda yalan söylemesi de mümkündür ve bu, göçmen işçinin nasıl kontrol edeceğini bilmeyebileceği bir durumdur.

"Süreyi aşırıanlardan" bazıları evraksız çalışmakta ve böylesi işverenler tarafından aşırı biçimde sömürülmekte, aynı zamanda sürekli İçişleri Bakanlığınca yakalanma korkusuyla yaşamaktadırlar. Eğer yakalanırsa, işçinin İngiltere'de oturma hakkına sahip eşi ve çocukları bile olsa yurt dışı edileceği hemen hemen kesindir. Yasa dışı göçmenlerin hiçbir yasal hakkı yoktur. Formel temyiz sistemini kullanamazlar, ancak bir milletvekili aracılığıyla İçişleri Bakanlığına başvurabilirler. İngiltere'de herkesten

farklı olarak onlar mahkemeye çıkarılmadan belirsiz bir süre hapse de tutulabilirler.

Ancak "petriyol" olan kişiler hiçbir zaman İngiltere'den dışarı çıkarılamazlar. Onların İngiltere'de yaşama ve hareket etme konusunda mutlaka bir hakları vardır. "Patriyallik" kavramı İngiltere'deki göçmenler için temel bir kavramdır ve yasal konumlarını büyük ölçüde etkilemektedir. "Patriyaller" İngiltere'de doğmuş kişiler,

(2) 1973 yılından önce İngiltere'ye yerleşmiş İngiliz Milletler Topluluğu vatandaşları,

(3) Ya kayıtlı (İngiliz Milletler Topluluğu vatandaşları İngiltere'de 5 yıl sürekli yasal ikametten sonra İngiliz vatandaşı olarak kaydedilebilirler) yada vatandaşlığı geçme (yabancılar da aynı süre sürekli yasal ikametten sonra bunu yapabilirler) yoluyla olmuş İngiliz vatandaşları,

(4) Annebabası yada büyükannebabası İngiltere'de doğmuş olan İngiliz Milletler Topluluğu vatandaşlarıdır.

Bu temel maddedir, çünkü "patriyalliğin" özü göçmenin yada muhtemel göçmenin İngiltere ve İngiliz kültürüyle yakın bir ilişkisi, bir bağı, özdeşleşmesi olmasında yatmaktadır.

İngiliz bir aileden yada sülaleden gelen kişilerin İngiliz değerleri ve kültürüyle benimsediklerinden hareket edilmektedir. Onlar Hindistan yada Batı Hint adalarından gelen kişilerin sayıldığı gibi "yabancı" değillerdir.

İngiltere'deki göçmenlerin aile birleşmesi hakları da yasal konumları kadar güvencesizdir.

AET dışı ülkelerden İngiltere'ye yerleşmiş yada çalışma izni olan erkekler eş ve 18 yaşın altındaki çocuklarını aile birleştirmesi amacıyla, ancak onlara uygun konut varsa ve yaşam masraflarını karşılayacak mali kaynaklar sağlanmışsa, yanlarına getirebilirler. Bir erkek karısını ancak Muhaceret Memurlarını söz konusu kadının gerçekten karısı olduğuna ikna edebilirse İngiltere'ye getirebilir. Bunun gerçek bir evlilik olduğuna yetkilileri ikna edebilmek için göçmenin sayısız idari baraj aşması gereklidir. Böylesi engellerin birisi Muhaceret Memurlarının İngiltere'deki kocayı ve Hindistan yada diğer yasadışı ülkedeki karısını evlilikleri ve birlikte yaşamalarının bir dizi önemli yada önemsiz ayrıntısı hakkında sorgulamadan geçirmesidir. Sorular arasında düğüne kimlerin geldiği, evlerinin nasıl olduğu, uzak akrabalarının kimler olduğu, uzak akrabalarının kimler olduğu,

yada eşyalarını nereye depoladıkları yada kaç keçiye sahip oldukları gibi konular da bulunabilir. Eğer uzun süredir birbirinden çok uzakta yaşayan bu iki kişinin yanıtlarında farklılık olursa Giriş Memuru ilişkinin gerçek olduğunu kabul etmeyi reddedebilir ve kadına ülkeye girme izni vermeyebilir. Bu birçok başvurunun çok büyük ölçüde gecikmesine ve sonuç olarak da birçok çiftin İngiltere'de hiçbir zaman birlikte yaşayamamalarına yol açmaktadır. Temyiz hakkı vardır, ancak bu işlem İngiltere'de yürümekte ve göçmenin ülkesinden kanıtlar çoğu kez muhaceret makamlarından gelmektedir. Kadının çoğu kez bir düşmanca ortam içinde, çevirmek aracılığıyla, ve bürokratik üstten bakış içinde sorgulanmasından dolayı sık sık hataların yapıldığı kanıtlanmasına karşın, kadının doğrudan konuşma ve açıklamada bulunma hakkı yoktur.

Evliliğin gerçek olduğunun kanıtına ek olarak aile birleştirmesi için başvuran kişi ailesini yeterli biçimde geçindirebileceğini de kanıtlamalıdır.

İngiltere'de yaşayan göçmen kadınların kocaları ancak bunun formel bir evlilik olmadığını, yani kocanın İngiltere'ye giriş izni alması için evlenmediklerini kanıtlayabilirlerse eşlerinin yanına gelebilirler. Evliliklerinin gerçek olup olmadığı polis tarafından araştırılmakta, buna çiftin nerede yattığını görmek için sabaha karşı ev baskınları da dahildir.

İngiltere'de yalnız yaşayan bir ebeveyn ancak diğer eş ölmüşse yada kendisinin "tek" sorumlu olduğunu kanıtlayabilirse çocuğunu yanına alabilir. Bu, kadınların 1950 ve 1960'larda küçük çocuklarını kendi annelerinin yanına bırakarak çalışmaya geldikleri Batı Hint adaları topluluğunu özellikle etkilemiştir. Daha sonra (ev bulup mali olanakları olunca) çocuklarını aldıkları istediklerinde, çocuğun tüm masrafını kendilerinin yaptığını, onunla ilgili tüm kararları verdiklerini ve yetişmelerini mektupla kontrol ettiklerini kanıtlamak zorunda kaldılar. Batı Hint adalarında, Nijerya, Gana, Latin Amerika ve Filipinlerden birçok kadın "tek sorumlu" olduklarına dair inanılmayacak kadar zor koşulları kanıtlayamadıkları için ya İngiltere'yi terk ettiler yada çocuklarını yitirdiler. Dağılmış ailelerin sayısı İngiltere'deki bazı toplulukların sürekli mirasıdır.

İngiltere'de yerleşmiş annebabalar (1973 öncesinde İngiliz Milletler Topluluğu vatandaşları hariç) ilişkilerini kanıtlamak ve yaş sınırlarına uymanın yanısıra çocuklarına bakabilecek durumda olduklarını da kanıtlamak durumdadır. Bu yasa gene birçok göçmenin karşılaştığı konut sorunundan ve gittikçe yükselen işsizlikten olumsuz etkilenen göçmenlere ağır bir darbe olmaktadır. Bazen onlar uygun bir konut buluncaya kadar çocuk 18 yaşına gelmekte ve ülkeye girmesi zaten olanaksızlaşmaktadır. Yaş kıstası başvuru tarihinde değil giriş tarihinde uygulanmaktadır.

İngiltere'nin ırkçı göç yasaları üstüne söylenecek oldukça fazla şey vardır, ama sanırım bunları bu çalışma grubunda biz birlikte tartışacağız.

Bir göçmen İngiliz göç politikasını şöyle tanımlıyo: "Ya onları buradan uzakta tut yada onlar için işleri alabildiğine zorlaştır."

Belçikanın göç politikası oldukça liberaldi, ama son yıllarda bu giderek büyük komşusu Federal Almanya'nınkini izlemektedir: geçen Mart ayında Belçika aile birleştirmesi çerçevesinde ülkeye gelen çocukların yaşını 21'den 18'e indiren bir yasa benimsedi. Bu yasa aynı zamanda "2. kuşak" diye adlandırılanların eşlerinin ülkeye otomatik giriş izni alma olanağını da kaldırdı. Almanya'da olduğu gibi diğer eş ancak göçmen Belçika'da en az 8 yıl yaşamışsa ve evliliğin 1 yıldır sürmesi koşuluyla giriş izni alabilmektedir. "Normal" aile birleştirmesinin ön koşulu diğer aile üyelerinin başvuru tarihinden Belçika'ya geldiği yıl gelmeleridir.

Belçika hala işsiz göçmenlerin oturma izinlerini uzattırabildikleri tek ülkedir. Bu izin 1 yıl için verilmekte ve genellikle bir yıl daha uzatılmaktadır. Belçika'da 5 yıl kaldıktan sonra göçmen yerleşme izni için başvurabilir. Bu iznin önkoşulu süresiz ve her işveren için geçerli olan A çalışma iznine sahip olmak ve Belçika nüfus idaresine kaydolmaktır. 6 Brüksel belediyesi, "eğer yerli olmayan nüfusta daha fazla bir artış ilgili belediyenin çıkarına karşı görülüyorsa" AET ülkesi vatandaşı olmayan kişilerin kaydını yasal olarak reddedebileceğinden, AET dışı ülkelere göçmenlerin böyle bir kaydı sağlamaları çok zor hatta olanaksızdır. Bir kişinin kaydolmaması "varolmaması" demek olduğundan hiçbir türlü sosyal ve tıbbi yardımdan yararlanamaz. Bir vakada bu 6 belediyeden birinde yasal biçimde ikamet

eden bir Faslı ile evli bir Faslı kadın geçen yıl bu komünde kaydedilmesi reddedildiği ve kocasının yasal olarak tıbbi yardım alma hakkı olmasına karşın bu kendisine sağlanmadığı için çocuğunu düşürmüştür. Bazı Brüksel belediyelerinde Türk vatandaşları oturma izni olabilmek için eskisine göre çok daha yüksek ücretler ödemek zorundadır. Bu uygulama ile imzalanmış anlaşmaya uygun değildir ve Avrupa konseyi komisyonu şimdi bir ihlal işlemi başlatmanın olanaklarını araştırmaktadır. Bu arada şunu da belirtmek gerekir ki, Belçika'da 10 yıldır yaşayan bir göçmene oturma izni verilmesi reddedilemez.

Aynı şey Hollanda içinde geçerlidir. Burada bir göçmen Hollanda da en az 5 yıl yaşadıkdan sonra sürekli oturma izni için başvurabilir. Uygulamada Hollanda makamları çoğu kez bu oturma izninin verilmesini uydurma nedenlerle reddetmektedirler. Ben kendim de Hollanda'da bir yıldan sonra oturma iznimin uzatılması için başvurmak zorunda kaldığımda aynı durumla karşılaştım. O zaman artık bir AET vatandaşı olduğum için 5 yıllık oturma izni hakkım olduğunu biliyordum. Polise gidip mavi AET ikamet kartını istediğimde reddettiler. Kendileriyle bir saat tartıştıktan sonra -tüm AET kurallarını sıraladım- genç bir polis memuru ötekine şunu söyledi: "Böylesi bir kadınla 10 yıldır evli olmayı düşünebiliyormusun," sonunda iznimi yalnızca kişisel nedenlerden ötürü, yani çok keyfi bir biçimde reddettikleri ortaya çıktı. Bu deney aynı zamanda yabancı bir ülkede o ülkenin dilini anlamının gerekliliğini de göstermektedir. Sanırım Hollandacası o kadar iyi olmayan bir Türk kadını tek kelime bile anlamazdı çünkü bu iki polis aynı zamanda çok da hızlı konuşuyorlardı. En sonunda bir avukat göçmen dairesine bir mektup yazdıktan sonra oturma iznimi alabildim.

Göçmenlerin yaşamını belirleyen göçmen yasa ve genelgelerinin ana sorunlarından birinin de muhaceret memurlarının geniş yetkilere sahip olması olduğu iyi bilinmektedir. Bir genelgeyi son derece geniş ve bonkör ölçüde yada düşmanca ve ayırımçı bir biçimde yorumlama yetkileri olmakta ve böylece çoğu kez ilgili göçmenin geleceği üstüne kararlar vermektedirler. Süresi bitmiş bir iznin uzatılması muhaceret memurunun o günkü havasına yada göçmenin görünüşüne bağlı olabilir. Benim deneyimim göç yasalarının son derece iyi bilinmesi gerektiğini gösteriyor. Eğer ilgili makamlardan olumsuz yanıt alınırsa göçmenler hakları için hukuki yollara başvurmak zorundadırlar. Batı Avrupadaki göçmenler böyle-

si belirsiz ve insan haklarını ihlal eden yasalar altında yaşadıkça yabancı nüfusun entegrasyonu düşünülemez. Daha da ötesi entegrasyon tartışmaları ancak ekonomik yararlılık görüşlerini gizlemeye hizmet edebilir. Bu görüşler göçmen işçinin iş pazarı politikalarına göre ayarlanacak bir faktör durumunda kalmasına yol açmaktadır. İşte AET ülkelerinin göçmen politikası budur.

